

Estètica

Codi: 100277

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Andrea Soto Calderon

Correu electrònic: andrea.soto@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

A més del català, són benvingudes com a llengües, a l'aula i als processos avaluatoris: castellà, francès, anglès, italià, portugués i alemany

Prerequisits

No hi ha prerequisits singulars.

Objectius

Els objectius generals de l'assignatura són:

1. El coneixement dels textos fonamentals de la història de l'estètica, així com el seu vocabulari i argumentari
2. L'aplicació d'aquest vocabulari i argumentari a la praxis discursiva contemporània i la seva vinculació amb les pràctiques estètiques.
3. El desenvolupament, si s'escau, de l'expansió de la creativitat artística amb la creativitat filosòfica.

Els objectius específics de l'assignatura són:

1. La comprensió de l'art com a un lloc idoni per al pensament
2. El coneixement dels llocs d'intersecció entre l'estètica i la tradició filosòfica
3. El coneixement d'alguns dels textos fonamentals de la tradició estètica
4. La presentació de l'estètica com a gnoseologia fonamental
5. El coneixement d'un argumentari i un vocabulari per a comprendre la tradició estètica i la dimensió estètica del món contemporani
6. L'establiment del diàleg entre els textos de la tradició estètica i l'art contemporani segons els procediments de l'estètica aplicada
7. El cultiu del sentit estètic de l'alumne com a sentit requerit per al coneixement

Competències

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Identificar les principals actituds filosòfiques en l'àmbit de l'estètica i saber aplicar-les críticament en el món de l'art.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els conceptes fonamentals de teoria artística amb esperit crític.
2. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
3. Comunicar de forma oral i escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
4. Construir textos normativament correctes
5. Descriure amb precisió l'objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
6. Distingir i analitzar els debats clàssics i actuals de la història de l'art
7. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
8. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
9. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
10. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
11. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
12. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
13. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text
14. Identificar la imatge artística situant-la en el seu context cultural.
15. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
16. Interpretar els continguts d'un text de teoria artística.
17. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
18. Reconèixer i definir el pensament comú present en un context multidisciplinari.
19. Reconèixer, amb mirada experta, referents estètics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
20. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
21. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
22. Relacionar els elements i els factors propis de textos de la tradició filosòfica
23. Resoldre problemes de manera autònoma.
24. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la filosofia.

Continguts

Aquesta assignatura té per objectiu desenvolupar eines teòriques i metodològiques que permetin comprendre les transformacions del teixit sensible que anomenem aisthesis. Tot i que l'estètica és una disciplina relativament recent, té una història àmplia, densa i estratificada. És per això que proposem un ingrés al seu territori vast des d'una aproximació que abordi una perspectiva teòrica des dels nusos i els moviments estructurals que la constitueixen. En aquest sentit, l'assignatura s'articula a partir de les tensions que han configurat l'aisthesis com una història de contrarietats, de trànsits i de litigis.

El programa estarà articulat sota l'horitzó d'un doble esforç: d'una banda, la comprensió de les nocions fonamentals de l'estètica; i, de l'altra, experimentant amb la possible aplicació a la praxi discursiva contemporània.

Continguts

Tema 1: L'estabilització d'eros

Lectures

Plató, Llibre X, La República 400c-401d; Fedre 243e-251a; Timeu 28a; Hípies Major 286d.

Aristòtil, La poètica [fragments seleccionats]

Tema 2: L'experiència estètica

Lectures

Immanuel Kant, Crítica del judici, 1790, [fragments seleccionats]

G.W.F Hegel, Estètica; Lliçons sobre estètica, [fragments seleccionats]

Tema 3: L'art com a embriaguesa

Lectures

Friedrich Nietzsche, El naixement de la tragèdia

Konrad Paul Liessmann, Filosofia de l'art Modern, [fragments seleccionats]

Tema 4: Art i política

Lectures

Walter Benjamin, «L'obra d'art a l'època de la seva reproductibilitat tècnica», [1935]; El surrealisme, [1929], [fragments seleccionats].

Jacques Rancière, El repartiment del sensible. Estètica i Política, [fragments seleccionats]

Tema 5: Art i pensament de la diferència

Lectures

Martin Heidegger, "L'origen de l'obra d'art", [fragments seleccionats]

Gilles Deleuze, Francis Bacon: lògica de la sensació, [fragments seleccionats]

Tema 6: Art i feminismes

Lectures

Griselda Pollock, Visió i diferència: feminisme, feminitat i històries de l'art, [fragments seleccionats]

María Laura Rosa, Llegats de llibertat. L'art feminista a l'efervescència democràtica, [fragments seleccionats]

Metodologia

La metodologia de les classes combinarà el format de classes magistrals i de seminari, amb la utilització de textos, material visual i audiovisual. Com a preparació per als seminaris, els i les estudiants han de llegir

setmanalment els textos proposats a cada tema, així l'assignatura exigeix un compromís de lectures individuals, a partir de les quals es treballarà a les sessions grupals. De la mateixa manera, es potenciarà el coneixement situat, per això és molt important la perspectiva de pensar a través de diverses pràctiques artístiques, dins del seu teixit sensible.

Els i les estudiants també disposaran de tutories individuals on se'ls podrà acompanyar en l'elaboració dels seus treballs o en dubtes específics relatius a la seva pròpia investigació.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes, seminaris, tutories en microgrups i individuals	60	2,4	1, 7, 10, 16, 19, 21, 22, 24
Tipus: Supervisades			
Visita a exposicions, esdeveniments artístics, proves, contribució als seminaris	30	1,2	3, 4, 8, 12, 13, 15, 17, 20
Tipus: Autònomes			
Lectures individuals i en grup, elaboració de mapes conceptuals i evolutius	52	2,08	4, 8, 9, 11, 13, 17, 20, 23

Avaluació

L'avaluació es realitzarà de manera contínua. Hi haurà tres proves d'avaluació obligatòries. Consistiran en:

- Una presentació visual, ja sigui un power point o vídeo en què presenti els principals arguments que sustenten a què es refereix quan es parla de pensament sensible (33%).
- La redacció d'un assaig acordat amb la professora a proposta de l'estudiant, l'extensió del qual no podrà ser menys de 1.000 paraules ni superior a 2.000, en què analitzi alguna de les transformacions fonamentals de l'estètica d'acord amb el marc teòric treballat a classes (33%).
- La realització d'un àudio de 8 minuts, com si fos un podcast per a un programa de ràdio dedicat a reflexions al voltant de l'art contemporani, en què es comentarà una obra d'un artista o artista que treballi en alguna de les declinacions del pensament de la diferència. Aquesta activitat es farà en grups de 3 integrants (33%).

Les dates exactes dels lliuraments es donaran a conèixer en els primers dies de classe, a fi de poder coordinar-la amb les altres assignatures del Departament.

Recuperació

Els i les estudiants que hagin suspès una, dues o les tres proves, podran presentar-se a reavaluació i recuperar a prova o proves que hagin suspès. Per poder anar a reavaluació, caldrà haver-se presentat, com a mínim, a dos de les tres proves.

Quan un/a estudiant no hagi realitzat cap de les proves, o bé només n'hi hagi realitzat una de les proves, serà considerat/da "no avaluable". Caldrà aprovar les tres proves per aprovar l'assignatura. La nota final serà la nota mitjana de les tres proves.

En cas que l'estudiant o estudianta faci qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés d'aprenentatge que pugui instruir-se. En cas que es produeixin diverses irregularitats als actes devaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves 1 i 2	66 %	4,5	0,18	1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24
tercera prova	33%	3,5	0,14	1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24

Bibliografia

1. Textos més rellevants i avaluable

ARISTÒTIL, *Poètica*. Barcelona, Ed. 62.[textos seleccionats]

BENJAMIN, W., *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*. Madrid, Taurus (1935); *El surrealisme*, [1929], [fragments seleccionats].

HEGEL, *Lliçons d'estètica* (Introducció). Barcelona, ed. 62 (1835)

HEIDEGGER, M, *El origen de la obra de arte*. FCE. (1936)

KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar*. Barcelona, Ed. 62, 2004 (1790) [textos seleccionats]

NIETZSCHE, F., *El Nacimiento de la tragedia*. Madrid, Alianza Editorial

PLATÓ, llibre X de la *República*. Madrid, Gredos; Fedre 243e-251a; Timeu 28a; Hípies Major 286d.

RANCIÈRE, J., *El repartiment d'allò sensible*. Barcelona, Macba, 2005

HEGEL, G.W.F, *Estètica; Lliçons sobre estètica*, [fragments seleccionats]

LISSMANN, KP, *Filosofia de l'art Modern*, [fragments seleccionats]

DELEUZE, G, *Francis Bacon: lògica de la sensació*, [fragments seleccionats]

POLLOCK, G, *Visió i diferència: feminisme, feminitat i històries de l'art*, [fragments seleccionats]

ROSA, ML, *Llegats de llibertat. L'art feminista a l'efervescència democràtica*, [fragments seleccionats]

2. Bibliografia secundària

ARNHEIM, R., *Arte y percepción visual*, Alianza Forma, Madrid, 2002

BARASCH, M., *Teorías del Arte: De Platón a Winckelmann*, Alianza, Madrid, 1991; *Modern Theories of Art, 1: From Winckelmann to Baudelaire*, New York University Press, New York, 1990; *Modern Theories of Art, 2: From Impressionism to Kandinsky*, New York University press, New York and London, 1998.

BOZAL, V., *Historia de las ideas estéticas I* III, Historia 16, Madrid 1998; (ed.), *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Visor, Madrid, 1996.

CARROLL, N., *Philosophy of Art*. Routledge, 1999.

CASACUBERTA, D., "[Nueve escollos para entender la cultura digital](#)". *Enrahonar: Quaderns de filosofia*, ISSN 0211-402X, [Nº 32-33, 2001](#), pags. 235-244

DAVIS, S., *The Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.

DANTO, A. C., *El abuso de la belleza. La estética y el concepto del arte*. Paidós, Barcelona, 2005.

DANTO, A., "La obra de arte y el futuro histórico", *La madonna del futuro*. Paidós, Barcelona, 2003 (2000).

FISHER, E., *La necesidad del arte*. Barcelona, Nexos, 1993 (1959)

GAUT, B.; LOPES, D. (eds.), *The Routledge Companion to Aesthetics*. Second Edition, Routledge, 2005.

GOMBRICH, E. H., *Breve historia de la cultura*, Ediciones Península, Barcelona, 2004.

GOMBRICH, E. H., *La historia del arte*. Madrid, Phaidon (1950).

GUASCH, Anna Maria (coord.), *La crítica de arte*, Ediciones del Serbal, Barcelona, 2003.

JAQUES, J., "El sentido estético", *Disturbis* 3 <
http://www.disturbis.esteticauab.org/Disturbis234/Disturbis_3.html>

JAQUES, J., "Ernst Cassirer y la urdimbre de la memoria simbólica", *Er* 33, pp. 59-73, 2004.

JAQUES, J., "Neokantisme i neokantians", *Enrahonar* 23, 1995, 35-69.

JAQUES, J., "Notícia d'Ernst Cassirer", *Enrahonar* 24, 199.

JAQUES, J., "Friendships are not in heaven. *The Genealogy between Aristotle's Philia and Kant's Aesthetic Disinterestedness*". *Revista de Filosofia*, Vol. 37, n. 2 (2012): 55-68.

JAQUES, J. (ed.), "Pels camins de la raó crítica", 36 (2004), número extraordinari sobre Kant en el segon centenari.

JAUSS, H. R., *Pequeña apología de la experiencia estética*. Barcelona, Paidós, 2002 (1972)

JIMENEZ, M., *¿Qué es la estética?*, Barcelona, Idea Books, 1999.

JIMÉNEZ, J., *Teoría del Arte*, Tecnos, Madrid, 2002.

KELLY, M., (ed.), ***Oxford Encyclopedia of Aesthetics***, 1998. 2a edició, 2014. (Especialment recomanat)

KIERAN, M., (ed.), *Contemporary Debates in Aesthetics and Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.

KRIS, E. i KURZ, O., *La Leyenda del artista*, Ensayos Arte Cátedra, Madrid, 1982.

LAMARQUE, P., - H. OLSEN, H., (eds.), *Aesthetics and the Philosophy of Art. The Analytic Tradition. An Anthology*. Oxford, Blackwell, 2004.

LYNCH, Enrique, *Sobre la belleza*, Anaya, Madrid, 1999.

LEVINSON, J., *Oxford Handbook of Aesthetics*, 2003.

MURRAY, Chris, *Key Writers on art: From Antiquity to the Ninetenth Century*, Routledge, London and new York, 2003; *Pensadores clave sobre el arte: el siglo XX*. Ensayos arte Cátedra, Madrid 2006.

NIETZSCHE, F., *El naixement de la Tragèdia*. Madrid, Alianza Editorial, 1995 (1872).

RAMIREZ, J.A. ***Ecosistema y explosión de las artes***. Anagrama, Barcelona 1994. (Especialment recomanat)

SHINER, Larry, *La invención del arte*, Paidós Estética 36, Barcelona, 2004.

TATARKIEWICZ, e., ***Historia de seis ideas***. Madrid, Taurus, 1987 (1976). (Especialment recomanat)

VALVERDE, J. M., ***Breve historia y antología de la estética***, Barcelona, Ariel. (Especialment recomanat)

VILAR, G., *Las razones del arte*. Madrid, Antonio Machado, 2005.

VILAR, G., *La desartización del arte*. Universidad de Salamanca, 2012.

C. Webs

<http://esteticauab.org/home.html>

www.disturbis.net

<https://vimeo.com/instituthumanitatsbcn>

www.museupicasso.bcn.es

<http://fundacionmiro-bcn.org>

<http://www.macba.cat>

www.fundaciontapies.org

www.museoreinasofia.es

www.museodelprado.es

www.tate.org.uk/modern

www.centrepompidou.fr

www.palaisdetokyo.com

www.moma.org

<https://www.moma.org/calendar/exhibitions/history>

<https://www.edx.org/>

http://www.canal-u.tv/producteurs/universite_de_tous_les_savoirs

<https://www.ted.com/talks>

Programari

En aquesta assignatura no s'usa cap programa informàtic.